

Thematisch ambtsbericht situatie van Christenen en van LHBT's 2015

Mei 2015

Datum 7 mei 2015

Colofon

Plaats	Den Haag
Opgesteld door	Ministerie van Buitenlandse Zaken Regiopool Cluster Ambtsberichten en Terugkeer T- +31 70 348 6968
Redacteur(en):	Cluster Ambtsberichten en Terugkeer

Inhoudsopgave

	Colofon	2
	Inhoudsopgave	3
	Inleiding	4
1	Christenen	5
1.1	Algemeen	5
1.2	Christenen van 'oude kerken'	5
1.3	Christenen van 'nieuwe kerken'	6
1.4	Huiskerken.....	7
1.5	Atheïsten	8
1.6	Bekeringsactiviteiten en bekeerden	8
1.7	Doopakten voor bekeerlingen.....	9
1.8	Rechten en behandeling	9
1.9	Detentie en ter dood veroordelingen.....	10
1.10	Apostasie.....	11
1.11	Internet, sociale media en e-mail.....	11
1.12	Documenten en inreizen.....	12
2	Situatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT's)	13
2.1	Homo- en biseksualiteit.....	13
2.2	Transgenders	14
2.3	Strafwettelijk kader	15
2.4	Vervolging	15
2.5	Internet, sociale media en telefoonverkeer	17
2.6	Maatschappelijke positie LHBT's.....	18
2.7	Activisme.....	18
2.8	Documenten en reizen	19
3	Bronnenlijst:	24
3.1	Wetgeving:	24
3.2	Websites:	24
3.3	Rapporten:	25

Inleiding

In dit thematisch ambtsbericht (TAB) wordt de situatie in Iran beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asiolverzoeken van christenen en van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT's) die afkomstig zijn uit Iran, en voor de besluitvorming over de terugkeer van Iraanse christenen en LHBT's. Dit ambtsbericht bevat een actualisering van de daarvoor relevante informatie zoals beschreven in eerdere berichten over de positie christenen en LHBT's in Iran, laatstelijk in december 2013. Het thematisch ambtsbericht beslaat de periode van december 2013 tot en met april 2015.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op informatie van openbare en vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving in de media. Een overzicht van de geraadpleegde openbare bronnen is opgenomen in de literatuurlijst. Daarnaast liggen bevindingen ter plaatse en vertrouwelijke rapportages van onder andere de Nederlandse vertegenwoordiging in Iran aan dit thematisch ambtsbericht ten grondslag.

In het thematisch ambtsbericht wordt veelvuldig verwezen naar geraadpleegde openbare bronnen. Daar waar openbare bronnen zijn vermeld, wordt de tekst in veel gevallen ook ondersteund door informatie die op vertrouwelijke basis is ingewonnen.

In hoofdstuk een wordt ingegaan op de situatie van de christenen en atheïsten in Iran.

In hoofdstuk twee wordt ingegaan op de situatie van de LHBT's in Iran.

1 Christenen

1.1 Algemeen

Iran telt tussen de 78 en 80 miljoen inwoners.¹ Een betrouwbare telling van het aantal christenen in Iran ontbreekt en schattingen lopen uiteen. Het Statistical Center of Iran meldt dat in het land 117.700 christenen wonen. De VN hanteert het cijfer 300.000 terwijl christelijke ngo's het aantal christenen op 370.000 of zelfs 500.000 schatten.²

De Iraanse autoriteiten maken onderscheid tussen christenen die voor de komst van de islam in Iran woonachtig waren (orthodoxe en katholieke christenen) en overige christelijke stromingen, die zich in een later stadium in Iran hebben gevestigd.³ Deze oorspronkelijke christenen bestaan uit groepen Armeniërs, Assyriërs en Chaldeeën en behoren tot de 'oude' kerken. De 'nieuwe kerken' zijn vooral evangelische stromingen en pinkstergemeenten. Tot het christendom bekeerde moslims behoren meestal tot de nieuwe evangelische stromingen en pinksterbewegingen.

Armeense (orthodoxe) christenen, waarvan de meeste in Teheran en Isfahan wonen, zijn volgens de World Christian Database met ruim 100.000 de grootste christelijke groep in Iran.⁴ Het US State Department houdt voor Assyrische christenen een conservatievere schatting van tussen de 10.000 en 20.000 aan.⁵ Het totale aantal protestanten in Iran werd door de World Christian Database in 2010 geschat op ongeveer 66.700. Het US State Department haalde in 2013 niet nader gespecificeerde christelijke groepen aan die stellen dat het aantal protestanten, inclusief de evangelische christenen, blijft steken op 10.000.⁶ Er zijn geen betrouwbare schattingen van het aantal bekeerlingen of atheïsten in Iran.

1.2 Christenen van 'oude kerken'

Over het algemeen laten de Iraanse autoriteiten christenen van erkende 'oude' kerkgemeenschappen bij de beleving van hun geloof met rust. Zolang deze groep christenen in Iran niet evangeliseert of bekeringsactiviteiten uitvoert, wordt zij in principe niet onderworpen aan vervolging op de enkele grond van hun geloofsovertuiging.⁷ Christenen van de 'oude kerken' zijn een duidelijk afgebakende groep leden van orthodoxe, katholieke en protestantse kerken. Van Armeense en Assyrische christenen is bekend dat zij zich in gesloten sociale gemeenschappen bewegen en geen bekeringsactiviteiten ondernemen. Zij behoren meestal tot dezelfde etnische groep; bijgevolg spreken de Iraanse autoriteiten van etnisch-

¹ http://www.indexmundi.com/iran/demographics_profile.html, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html> en het Statistical Center of Iran <http://www.amar.org.ir> die zich baseert op extrapolatie van de census uit 2011.

² International Religious Freedom Report for 2013, United States Department of State, p. 2 en International Campaign for Human Rights in Iran, The Cost of Faith (2013), p. 6

³ International Campaign for Human Rights in Iran, The Cost of Faith (2013), p. 17 en <http://www.minorityrights.org/5109/iran/christians.html>

⁴ <https://www.worldwatchmonitor.org/2013/05/2489177/> (cijfers uit 2010) en <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/12/iran-christians-armenians-christmas-rouhani.html#> en International Campaign for Human Rights in Iran, The Cost of Faith (2013), p. 18.

⁵ International Religious Freedom Report for 2013, United States Department of State, p. 2.

⁶ De methodologie van deze telling blijft bij alle geciteerde bronnen onduidelijk maar om een beeld te geven zijn deze cijfers toch opgenomen. International Campaign for Human Rights in Iran, The Cost of Faith (2013), p. 6 en International Religious Freedom Report for 2013, United States Department of State, p. 2 en http://www.nytimes.com/2014/03/15/opinion/irans-oppressed-christians.html?_r=0

⁷ Vertrouwelijke bron.

religieuze minderheden.⁸ Moslims worden niet toegelaten tot hun diensten. De autoriteiten monitoren het binnentreden en verlaten van christelijke kerken via beveiligingscameras. Moslims die zich tot het christendom hebben bekeerd kunnen niet onopgemerkt deelnemen aan diensten in 'oude kerken'.⁹

1.3

Christenen van 'nieuwe kerken'

De Iraanse autoriteiten houden sinds ongeveer twee jaar de 'nieuwe' christelijke kerkgemeenschappen - vooral de evangelisch-christelijke denominaties en de pinkstergemeenten - scherper in de gaten. In zoverre is de situatie van christenen die behoren tot de 'nieuwe' kerken in de verslagperiode niet veranderd.¹⁰ De christenen van 'nieuwe kerken' ondervonden in deze verslagperiode nog steeds repressie en er deden zich gevallen voor van arrestatie op verdenking van bekeringsactiviteiten. Daarnaast deden zich gevallen voor van beschuldiging door de autoriteiten van propaganda of samenzwering tegen het regime of belediging van de islam.¹¹ Leden van 'nieuwe kerkgemeenschappen' moeten zich als kerklid registreren en hiervan bewijs bij zich dragen. Nieuwe leden moeten zich actief bij de autoriteiten registreren.¹² De autoriteiten plaatsen vaak beveiligingscamera's in zowel kerken als bij bekende plaatsen van samenkomst.¹³

Christenen van 'nieuwe kerken' of tot het christendom bekeerde moslims worden door de Iraanse autoriteiten beschouwd als een bedreiging voor de nationale veiligheid als zij actief zijn voor nieuwe kerken of anderen proberen te bekeren.¹⁴ Voor zover bekend is dit niet veranderd in de verslagperiode.

Indien christenen van de 'nieuwe kerken' of bekeerlingen, worden aangehouden, dan gebeurt dat in de regel op beschuldiging van *Moharebeh*¹⁵ - vijandigheid jegens God en daardoor tegen de staat¹⁶. Daadwerkelijke vervolging voor blasfemie of apostasie (geloofsafval) komt voor¹⁷, maar meestal vindt vervolging van bekeerlingen plaats op beschuldiging van veiligheidsmisdrijven zoals verspreiding van propaganda tegen het regime, ondermijnen van de staatsveiligheid, contact met een buitenlandse vijand of samenzwering met vijandig gezinde buitenlanders.¹⁸

⁸ Vertrouwelijke bron

⁹ International Religious Freedom Report 2013, US Department of State, p.12-13 en FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014, p. 12.

¹⁰ Vertrouwelijke bron.

¹¹ FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014, p. 11-12 en International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 11.

¹² International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 53 en FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014, p. 15 en US Department of State, International Religious Freedom Report for 2013, 28 July 2014, Section II

¹³ International Religious Freedom Report 2013, US Department of State, p.12-13 en FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014, p. 12 en <http://www.theblaze.com/stories/2014/04/02/u-n-report-details-religious-persecution-in-iran/> dat citeert uit het HRC rapport of the special rapporteur on the situation of human rights in Iran (A/HRC/25/61) van 13 maart 2014, p. 80 (Mr. "Faraz").

¹⁴ *Iran 2012 International Religious Freedom Report*, US Department of State (20 mei 2013); *The cost of faith – persecution of christian protestants and converts in Iran (2013)*, International Campaign for Human Rights in Iran (16 januari 2013), Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 5.

¹⁵ Artikelen 279-285 van de Iraanse Strafwet (2013) <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/100000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html#50>

¹⁶ Vertrouwelijke bron en Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 8.

¹⁷ International Campaign for Human Rights in Iran heeft slechts in 3 gevallen van vervolging voor apostasie kunnen documenteren, waaronder die van pastoor Hossein Soodmand; is de enige die op grond van een veroordeling wegens apostasie is (in 1990) geëxecuteerd.

¹⁸ International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 7, p. 10 en <http://www.loc.gov/law/help/apostasy/index.php#iran> en rapport van het Iran Human Rights Documentation

Bijvoorbeeld, op 5 juli 2014 rapporteerde Christian Monitor Worldwide de arrestatie van pastor Matthias Haghnejad op beschuldiging van *Moharebeh*.¹⁹

Vanwege het vermeende anti-sjiitisch-islamitische karakter en/of de bedreiging van de staatsveiligheid van deze beschuldigingen staan christenen in de meeste gevallen voor een revolutionaire rechtbank terecht.²⁰ In het geval van 'staatsondermijnende' zaken (van godsdienstige aard of niet) volgen veel van deze rechters vaak de bewijsvoering die door veiligheidsdiensten is aangedragen.²¹

1.4

Huiskerken

Huiskerken of huiscongregaties zijn ongeregistreerde, informele of private locaties waar vooral evangelische christenen samenkomen om hun godsdienst te beleven.²² Door de Iraanse autoriteiten erkende kerkgemeenschappen onderhouden geen banden met huiskerken om hun eigen relatie met de overheid niet op het spel te zetten. De grootste huiskerkennetwerken zijn de Church of Iran en de Jama'at-e Rabbani (Assemblies of God), die een stevig netwerk onderhoudt met evangelische stromingen in het buitenland.²³

De overheid brengt huiskerken in verband met bekeringsactiviteiten en de ondermijning van het islamitisch maatschappelijk bestel. Leden van huiskerken, voor zover bekend bij de autoriteiten, worden daarom bovengemiddeld lastiggevallen, geschaduwd of gearresteerd. Huiskerken, waar de autoriteiten van het bestaan op de hoogte zijn, worden in de gaten gehouden door 24-uurs video surveillance. Soms worden infiltranten van de overheid ingezet. Met regelmaat vinden invallen plaats, waarbij alle aanwezigen worden aanhouden. Sommigen worden vrijwel meteen vrijgelaten, maar anderen werden op geheime locaties vastgehouden zonder toegang tot advocaten.²⁴ Vaak worden zij in detentie onder druk gezet om hun christelijk geloof af te zweren, of worden ze gedwongen de identiteit van hun eventuele buitenlandse contacten en geldschieters te onthullen. Vanwege de vervolging in de grote steden zijn veel huisgemeenschappen uitgeweken naar kleinere steden en dorpen.²⁵

Center (IHRDC): Apostasy in the Islamic Republic of Iran (juli 2014), zie:

<http://www.iranhrdc.org/english/publications/reports/1000000512-apostasy-in-the-islamic-republic-of-iran.html>

¹⁹ <http://www.christiantoday.com/article/christian.pastor.and.two.friends.arrested.in.iran/38704.htm> en

<http://www.cbn.com/cbnnews/world/2014/August/Iran-Pastor-Facing-Death-for-Crimes-against-God/>

²⁰ UNHRC Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran 2014 (13 maart 2014 (A/HRC/25/61)), p. 10 en 11 en International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 10 en 49.

²¹ Vertrouwelijke bron.

²² UNHRC Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran 2014, p. 11 en Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 21-23 en p. 35.

²³ <http://www.farsinet.com/icc/en> <http://worldagfellowship.org/fellowship/countries/>

²⁴ *Iran 2012 International Religious Freedom Report*, US Department of State (20 mei 2013); *The cost of faith – persecution of Christian protestants and converts in Iran*, International Campaign for Human Rights in Iran (16 januari 2013) en Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 9 en p. 10. Pers artikelen: 12 maart 2015: <http://www.theway.co.uk/news-9867-persecution-of-christians-in-iran-still-very-high-11-maart-2015>: <http://www.christiantoday.com/article/iran.persecution.of.christians.as.bad.as.ever.despite.presidents.promises/49742.htm>

²⁵ Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 28 en FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014, p. 5 en International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 22.

1.5

Atheïsten

Atheïsme is een maatschappelijk taboe en wordt niet als een levensovertuiging geaccepteerd. De heersende maatschappelijke opvatting houdt in dat iedereen in een geloof wordt geboren en atheïst worden dus altijd geloofsafvalligheid betekent. Het is vanwege dit taboe niet mogelijk om aan te geven hoeveel mensen zichzelf als atheïst beschouwen. Ex-moslims die atheïst zijn geworden, worden per definitie als apostaten beschouwd waardoor zij zich blootstellen aan vervolging en met de doodstraf als eventueel gevolg.²⁶ Atheïsten ondervinden dezelfde problemen als tot het christendom bekeerde moslims, namelijk uitstoting en discriminatie. Zie paragraaf 1.10.

Voor het aanvragen van overheidsdiensten of bij inschrijving aan een universiteit kan men alleen een van de vier wettelijke erkende religies (islam, zoroastrisme, jodendom en christendom) opgeven; het is niet mogelijk om atheïsme te kiezen.²⁷

1.6

Bekeringsactiviteiten en bekeerden

Iran kent geen specifieke wetgeving voor wat betreft evangelisatie- of bekeringsactiviteiten.²⁸ Bekeringsactiviteiten worden met name door evangelische christenen ondernomen. Christenen van wie bekend is dat zij anderen proberen te bekeren, worden door de autoriteiten in de gaten gehouden. Voor bekeringsactiviteiten die op moslims zijn gericht, kan met toepassing van wetgeving die op de staatsveiligheid ziet, de doodstraf worden opgelegd.²⁹ Er is nauwelijks iets bekend over bekeringsmethoden in het algemeen en hoe benadering door individuele bekeerlingen in zijn werk gaat. Over bekeringsmethoden die specifiek zijn gericht op moslims of op andersgelovigen is eveneens onvoldoende informatie beschikbaar.

Onder bekeringsactiviteiten wordt door de autoriteiten ook de distributie van Bijbels en christelijke literatuur verstaan. Aan de verspreiding van christelijke geschriften tilt de Iraanse overheid zwaar en overtreders worden actief vervolgd. Verdachten worden bedreigd met arrestatie en soms ook kort gedetineerd; huiskerken en woningen worden binnengevallen en doorzocht en documenten worden in beslag genomen. De aandacht van de autoriteiten is de laatste twee jaar verschoven van specifiek het oppakken van kerkleiders naar het sluiten van bij de overheid bekende kerken. Het aantal ondergrondse huiskerken zou daardoor juist zijn toegenomen.³⁰ Eind december 2014 zijn vier van de vijf evangelische pastors die voor *Moharebeh* of *Mofsed-e-filarz* (verspreiden van corruptie jegens de sociale orde)³¹ terecht hadden gestaan, zonder opgaaf van redenen vrijgelaten.³²

Volgens onderzoek door de VS en Denemarken houden vervolgingen van uit het buitenland teruggekeerde Iraanse christenen verband met inspanningen van de autoriteiten om buitenlandse (financiële) steun aan huiskerken in kaart te brengen

²⁶ *International Religious Freedom Report for 2012 –Iran*, US State Department (20 mei 2013); *International Religious Freedom Report for 2011 - Iran*, US State Department (30 juli 2012).

²⁷ Freedom of Thought Report, 2014, p. 320-322.

²⁸ Vertrouwelijke bron.

²⁹ FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014, p. 5, 10 en 16.

³⁰ Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 34.

³¹ *Moharebeh*: artikelen 279-285 van de Iraanse Strafwet (2013). *Mofsed-e-filarz*: artikelen 286-288 van de Iraanse Strafwet (2013)

³² <http://www.religiousfreedomcoalition.org/2014/12/23/iran-frees-four-evangelical-christians> en <http://www.snipview.com/q/Mofsed-e-filarz> en <http://www.theguardian.com/world/iran-blog/2014/may/12/iran-converted-christians-sanctuary-germany-muslim> en <http://www.charismanews.com/world/43773-iranian-church-sees-growing-muslim-convert-population-despite-risk-of-death>

en aan banden te leggen.³³ Afgezien van de bekende zaak van de Iraans-Amerikaanse pastor Saad Abedini³⁴ werden in de verslagperiode geen berichten over arrestaties gevonden van naar Iran teruggekeerde ex-moslims.

1.7

Doopaktes voor bekeerlingen

Meerdere vertrouwelijke bronnen stellen dat het tegenwoordig onmogelijk is om doopaktes af te geven aan bekeerlingen zonder dat de autoriteiten hier achter komen. Protestants-christelijke kerken geven doorgaans geen doopaktes af aan bekeerlingen.³⁵ Rooms-katholieke kerken geven wel doopaktes af, wat de Iraanse autoriteiten gedogen. De situatie van de Rooms-Katholieke kerk en van veel katholieken in Iran is anders dan die van protestantse kerken of stromingen. Iran erkent de Heilige Stoel als soevereine entiteit en er is een diplomatieke vertegenwoordiging van de Heilige Stoel in Iran. Daarnaast wonen in Teheran een aanzienlijk aantal Rooms-Katholieken van buitenlandse afkomst zoals de Filipijnse gemeenschap (vooral vrouwen), waarvan veel leden zijn getrouwd met Iraniërs (Iraanse mannen). Hoewel niet-islamitische vrouwen (Iraanse of buitenlandse) zich in de praktijk vaak tot de islam bekeren om met een islamitische Iraanse man te trouwen en kinderen uit die gemengde huwelijken van rechtswege automatisch moslim zijn, blijven veel oorspronkelijk katholieke buitenlanders (vooral uit de Filippijnen) die in Iran resideren na hun overgang tot de islam in de praktijk het katholicisme belijden. Zij wonen kerkdiensten bij en laten regelmatig hun kinderen dopen. De Iraanse autoriteiten staan dit oogluikend toe, mits het binnen strikte grenzen blijft. Rooms-Katholieke doopaktes voor kinderen van gemengde afkomst (en formeel moslim) hebben geen juridische status. De akten zeggen daarom alleen iets over erkenning door de Rooms-Katholieke kerk zelf.³⁶ Gevestigde protestants-christelijke kerken geven geen doopaktes af maar evangelisch-christelijke groepen doen dat naar verluid wel.³⁷

1.8

Rechten en behandeling

De sjiitische islam is volgens de grondwet de officiële religie van Iran. Andere islamitische stromingen zijn geen staatsgodsdienst maar moeten met respect worden behandeld. Het christendom, het zoroastrisme en het jodendom worden als officiële minderheidsgodsdiensten erkend. De Iraanse grondwet reserveert drie zetels in het parlement voor etnische christenen; twee voor Armeniërs en een voor Assyriërs maar buiten dit quotum mogen christenen zich niet verkiesbaar stellen.³⁸ Volgens de wet mogen etnische christenen hun religie openlijk beleven en mogen zij zich organiseren, zolang men niet actief anderen probeert te bekeren. Het is toegestaan kerkdiensten te houden, scholen op christelijke grondslag te hebben en belangrijke feestdagen te vieren. In de praktijk beperken de grondwet, andere wetgeving en het beleid – gebaseerd op de sharia – de vrijheid van godsdienst voor christenen aanzienlijk. Kerkdiensten mogen niet in het Perzisch worden gehouden. Daarnaast worden kerken nauwlettend door de veiligheidsdiensten in de gaten gehouden. Het Ministry of Culture and Islamic Guidance beperkt alle christelijke kerkgemeenschappen bij het vernieuwen van hun (kerk)vergunningen, renovaties

³³ International Religious Freedom Report for 2013, United States Department of State, p. 7 en Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 25.

³⁴ De ex-moslim en nu christelijke pastor Saad Abedini emigreerde naar de VS. Bij een bezoek aan Iran in 2012 werd hij opgepakt voor geloofsafval en zit sindsdien gevangen.
<http://www.foxnews.com/world/2015/03/16/idaho-boy-pens-heartbreaking-birthday-invitation-to-father-jailed-in-iran/>

³⁵ Vertrouwelijke bron

³⁶ Vertrouwelijke bron

³⁷ Vertrouwelijke bron

³⁸ Iran 2012 International Religious Freedom Report, US Department of State (20 mei 2013);

en de (ver)koop van eigendommen. De bouw van nieuwe kerken is sinds de revolutie van 1979 niet toegestaan.³⁹

Religieuze minderheden worden in de door de overheid gecontroleerde media regelmatig in diskrediet gebracht. Alle religieuze minderheden ondervinden hinder van door de overheid stilzwijgend gesanctioneerde discriminatie bij werkgelegenheid, huisvesting en onderwijs.⁴⁰ Ook mogen zij geen zitting nemen in de rechterlijke macht. Daarnaast bevat het familie- en erfrecht ongunstige bepalingen voor christenen in geval van scheiding, ouderlijke macht of voogdij, of bij het laten gelden van rechten op een erfenis, met name bij gemengd christelijk-moslim huwelijken.⁴¹

De sociale gevolgen voor tot het christendom bekeerde ex-moslims die openlijk voor hun geloof uitkomen, betreffen vooral sociale afkeuring en uitsluiting door de familie. Vanwege het stigma en de illegaliteit die aan apostasie kleeft, zijn de sociale gevolgen van openlijke geloofsbeleving problematisch voor tot het christendom bekeerde ex-moslims. Daarnaast kan aan afvallige moslims de doodstraf worden opgelegd (zie paragraaf 1.10.). Het komt voor dat de familie de autoriteiten in kennis stelt van de afvalligheid van een familielid. In de meeste gevallen leidt dit tot ontslag als betrokkene in overheidsdienst is, of tot overheidsdruk op diens werkgever om het dienstverband te beëindigen.⁴²

Het zal in de praktijk niet voorkomen dat Iraanse autoriteiten zullen worden gevraagd om gehoor te geven aan een beschermingsverzoek van een (bekeerde) christen van nieuwe kerken. Zij stellen zich immers op het standpunt dat christenen uit de nieuwe kerken niet het recht hebben om hun christelijk geloof openlijk te beleven. In de praktijk komt het alleen tot vervolging indien christenen uit de nieuwe kerken huiskerken bezoeken of actief bekeringsactiviteiten ontplooiën.⁴³

Er is geen informatie bekend in hoeverre de Iraanse autoriteiten gehoor zouden geven aan een beschermingsverzoek van christenen van oude kerken. In deze verslagperiode is eveneens geen informatie bekend geworden over vervolging op basis van het dragen van uiterlijke tekenen van het christelijk geloof. Het bezit van christelijke documenten (zoals een bijbel) of voorwerpen door voormalig moslims is strafbaar.⁴⁴

1.9

Detentie en ter dood veroordelingen

Tenminste 48 christenen uit de nieuwe kerken worden sinds het begin van 2014 vastgehouden in verband met de uitoefening van hun geloof. Een overzicht hiervan is in de bijlage van dit ambtsbericht opgenomen. Van de 42 christenen die in 2013 zijn gearresteerd, zijn er 35 veroordeeld tot een gevangenisstraf van een tot tien jaar voor deelname aan diensten in huiskerken. Met name zogenaamde *pastors* (voorgangers) lopen een verhoogd risico om te worden vervolgd en worden strenger gestraft dan gewone kerkgangers.⁴⁵ Buiten grote steden waar de autoriteiten of

³⁹ International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 19 en FCO COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014 p. 17

⁴⁰ International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 11, 12, 18 en International Religious Freedom Report for 2013, United States Department of State Report, p. 4.

⁴¹ UNHRC Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran 2014, p. 10, 11 en *The Cost of Faith* (2013), p. 70-71.

⁴² Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 5 en International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 12.

⁴³ Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 11-14.

⁴⁴ Vertrouwelijke bron.

⁴⁵ UNHRC Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran 2014, p. 10 en 11. International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 10

rechters vaak conservatiever zijn worden de wet- en regelgeving strikter geïnterpreteerd en toegepast.⁴⁶

1.10

Apostasie

Apostasie (geloofsafval) is niet opgenomen in het Iraanse wetboek van strafrecht maar wordt in het juridisch systeem wel behandeld als een strafbaar feit.⁴⁷ Strafbaarheid volgt uit de interpretatie van het islamitisch gewoonterecht, dat met beroep op artikel 167 van de Iraanse grondwet kan worden ingeroepen indien de wet niet in het voorliggende geval voorziet. Hoewel de interpretatie over de strafbaarheid en de strafmaat uiteenloopt, werd tot 1990 in navolging van prominente religieuze autoriteiten – en met name van oud-geestelijk leider van de revolutie Ayatollah Khomeini – meestal gekozen voor de meest strikte lezing waarbij de doodstraf kon worden uitgesproken.⁴⁸ Tegenwoordig vindt vervolging plaats met toepassing van de strafwetsartikelen die zien op misdrijven tegen de staatsveiligheid.⁴⁹ *Moharebeh* (vijandschap jegens God en daardoor tegen de staat) en *Mofsed-e-filarz*⁵⁰ (verspreiden van corruptie jegens de sociale orde) zijn daarbij de meest gehoorde aanklachten. Ook hiervoor is de doodstraf mogelijk.⁵¹ In de verslagperiode werd meerdere malen de doodstraf voor *Moharebeh* opgelegd.⁵²

1.11

Internet, sociale media en e-mail

Het internet- en emailverkeer via vaste en mobiele netwerken wordt door de autoriteiten beheerst en gecensureerd.⁵³ Het internetverkeer in Iran wordt gemonitord door een speciaal daarvoor in het leven geroepen cyberpolitie. Het is voor de autoriteiten technisch mogelijk om het internetgebruik op individueel niveau na te gaan maar dit zal in de praktijk pas plaatsvinden in geval een specifieke verdenking naar een gebruiker uitgaat. Bewijs verkregen via surfgedrag of via de inbeslagname van de computer van verdachte kan rechtmatig worden gebruikt bij een eventuele vervolging.⁵⁴

Iran kent geen specifieke wetgeving om christelijke uitingen op het internet, in sociale media of in e-mails - al dan niet gedaan vanuit het buitenland - aan te pakken. In de praktijk zal vervolging en veroordeling van bedoelde christelijke uitingen eerder gebeuren in publicitair opvallende zaken. Strafrechtelijke vervolging kan plaatsvinden op basis van artikel 957 van de nieuwe Iraanse wet inzake internet en cyberspace. Op basis hiervan is verspreiding via het internet van aanstootgevende uitingen in de ruimste zin strafbaar. Daarnaast kunnen internetgebruikers ook worden vervolgd op beschuldiging van verspreiding van propaganda tegen het regime, ondermijnen van de staatsveiligheid, contact met een

⁴⁶ Vertrouwelijke bron.

⁴⁷ *International Religious Freedom Report for 2012 -Iran*, US State Department (20 mei 2013); *International Religious Freedom Report for 2011 - Iran*, US State Department (30 juli 2012).

⁴⁸ Relevante artikelen Iraanse Grondwet op: http://www.iranhrdc.org/english/english/human-rights-documents/iranian-codes/3017-the-constitution-of-the-islamic-republic-of-iran.html?p=21#.U3tLroF_tdw en Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014 p. 9-11 en International Campaign for Human Rights in Iran, *The Cost of Faith* (2013), p. 8, 30 en 31.

⁴⁹ Artikel 498 en verder van de Iraanse Strafwet (2013): <http://iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000351-islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five.html>

⁵⁰ *Moharebeh*: Artikelen 279-285 van de Iraanse Strafwet (2013). *Mofsed-e-filarz*: Artikelen 286-288 van de Iraanse Strafwet (2013) <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html#50>

⁵¹ Voor *Moharebeh*: artikel 282 en voor *Mofsed-e-filarz*: artikel 286 van de Iraanse Strafwet (2013)

⁵² IHRDC Chart of Executions by the Islamic Republic of Iran – 2015: http://www.iranhrdc.org/english/publications/1000000564-ihrc-chart-of-executions-by-the-islamic-republic-of-iran-2015.html?gclid=CT_p5tm2r8QCFbQatAodcyMAFA

⁵³ US Department of State, *Iran 2013 Human Rights Report*, p.23.

⁵⁴ Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014, p. 20 en p.21.

buitenlandse vijand of samenzwering met vijandig gezinde buitenlanders.⁵⁵ Hoe wetgeving ter zake wordt uitgelegd, en hoe jurisprudentie wordt uitgelegd, is sterk afhankelijk van de betrokken rechter. Rechters kunnen onder invloed staan of zich laten beïnvloeden door diverse geledingen van het Iraanse regime, waaronder de veiligheidsdiensten.⁵⁶

1.12

Documenten en uitreis

Christenen, of zij bekeerling zijn of niet, ondervinden in principe geen problemen met het verkrijgen van paspoorten en exit visa, tenminste niet als gevolg van hun geloofsovertuiging. Als een bekeerde christen (geboren moslim) door zijn bekering of zijn geloof in aanraking is gekomen met de autoriteiten, bijvoorbeeld vanwege evangelisatiewerk, dan kan dat wel bij het uitreizen problemen opleveren, zeker als er een strafrechtelijk onderzoek of een strafzaak loopt.⁵⁷

Voor deze verslagperiode konden berichten uit 2011, dat bij razzia's in huiskerken en woningen van evangelische christenen soms paspoorten in beslag worden genomen of dat de autoriteiten paspoorten van christenen die Iran probeerden in of uit te reizen, hebben geconfisqueerd niet opnieuw worden geverifieerd.⁵⁸

⁵⁵ Zie aangehaalde bronnen in noot 17.

⁵⁶ Vertrouwelijke bron.

⁵⁷ Vertrouwelijke bron.

⁵⁸ Landinfo Norway, Report Iran Christians and Converts (7 juli 2011), p. 22
http://www.landinfo.no/asset/1772/1/1772_1.pdf

2 Situatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders (LHBT's)

2.1 **Homo- en biseksualiteit**

Homo- en biseksuele geaardheid is niet strafbaar in Iran, en er is geen systematische vervolging door de overheid.⁵⁹ Seksuele handelingen tussen mensen van hetzelfde geslacht zijn wel strafbaar, en kunnen volgens artikelen 233 - 236 van het nieuwe wetboek van Strafrecht nog steeds worden bestraft met de dood.⁶⁰ Homo- en biseksuelen die zich niet openlijk als zodanig profileren en een laag profiel houden kunnen zich vrij in de samenleving bewegen. Samenwoonsituaties van personen met het gelijke geslacht komen regelmatig in Iran voor en worden niet noodzakelijk met homoseksualiteit geassocieerd. Dit geldt met name voor de grotere steden waarin betrekkelijke anonimiteit heerst.⁶¹

In het verleden werden op ontmoetingsplekken van homoseksuelen regelmatig invallen gedaan en arrestaties verricht, maar door de opkomst van sociale media en dating sites is het leggen van contact eenvoudiger geworden. De opsporingsdiensten hebben daarom hun activiteiten verlegd naar op homoseksuelen gerichte chatrooms en datingsites. De autoriteiten staan openbare ontmoetingen tussen homoseksuelen op specifieke locaties oogluikend toe. Zelfs locaties die bij de autoriteiten bekend staan als plekken waar tegen betaling homoseks wordt aangeboden (Danestu Park, 'bepaalde' badhuizen) werden gedurende deze verslagperiode nauwelijks verstoord.⁶²

Vooraf in de grotere steden is het beleid van de autoriteiten er niet op gericht om homoseksualiteit te vuur en te zwaard te bestrijden. Zodra echter sprake is van activisme of indien men meent dat het gedrag Iran een slechte naam in het buitenland bezorgt, wordt volgens een bron wel direct ingegrepen.⁶³ Voor zover kon worden nagegaan hebben alle opsporingsdiensten, namelijk: de reguliere politie, de Basji (religieuze politie), de Sepah (Revolutionaire Garde) en de geheime dienst een mandaat om homoseksuele activiteiten te vervolgen. De Basji staat volgens een bron erom bekend dat zij zich het actiefst met de vervolging van homoseksuele activiteiten bemoeien.⁶⁴ De meeste arrestaties voor homoseksualiteit vinden plaats bij feesten in privéwoningen waarbij in eerste instantie wordt gehandhaafd op illegaal alcoholgebruik, het niet houden aan de kledingvoorschriften of 'losbandigheid'. Dit is in deze verslagperiode ongewijzigd gebleven.⁶⁵

Uit verschillende interviews met personen die van homoseksueel gedrag beschuldigd worden, blijkt dat de autoriteiten bij aanhoudingen en verhoren met harde hand optreden. Intimidatie, chantage, incommunicado houden, verkrachting, marteling, het onder dwang laten ondertekenen van (valse) bekentenissen en buitengerechterlijke bestraffing zoals zweepslagen tijdens het voorarrest of verhoor komt op grote schaal voor. In de meeste gevallen wordt getracht een bekentenis

⁵⁹ Vertrouwelijke bron.

⁶⁰ *Iran 2012 Human Rights Report*, US Department of State (19 april 2013).

⁶¹ *UN to Iran: There are no excuses for denying LGBT people their human rights*, Hossein Alizadeh/Cary Alan Johnson (28 november 2011); *We are ordered to crush you*, Amnesty International (28 februari 2012) en Vertrouwelijke bron.

⁶² Vertrouwelijke bron.

⁶³ Vertrouwelijke bronnen.

⁶⁴ Vertrouwelijke bron

⁶⁵ Vertrouwelijke bron en <http://www.ncr-iran.org/en/news/human-rights/18018-iran-120-arrested-during-raids-at-mixed-gender-party>

van homoseksuele handelingen te verkrijgen en/of de identiteit van andere homoseksuelen te laten prijsgeven.⁶⁶

2.2 Transgenders

De autoriteiten beschouwen transseksualiteit als een afwijking of aandoening waarvoor medische oplossingen mogelijk zijn. Transseksuelen worden vaak, al dan niet vrijwillig, naar de psychiater of psycholoog verwezen.

Op transgenders wordt door de samenleving minder neergekeken dan op homoseksuelen. Hun maatschappelijke positie is toegestaan sinds ayatollah Khomeini met een fatwa (1987) transgenders in conformiteit met de islam verklaarde. De autoriteiten staan hormoonbehandelingen en geslachtsveranderende operaties toe. Of iemand in aanmerking komt, wordt bepaald met behulp van een strict protocol van het *Department of Forensic Psychiatry* in Teheran.⁶⁷ Pas als een geslachtsveranderende operatie heeft plaatsgevonden en de identiteitskaart dienovereenkomstig is aangepast kan men zich legaal hiernaar kleden en zich in de daarvoor bestemde ruimtes van het andere geslacht begeven. Hoewel het vanwege de Iraanse kledingvoorschriften⁶⁸ niet is toegestaan om zich voor het andere geslacht uit te geven, komt dit in de praktijk onder de dekmantel van transgender zijn, voor.⁶⁹ Er zijn gedurende de verslagperiode geen ernstige gevallen van discriminatie tegen transgenders bekend geworden.

Een veelvoud aan bronnen meldt dat homoseksuelen regelmatig door familie of door behandelend artsen onder grote druk worden geplaatst om een geslachtsveranderende operatie te ondergaan zodat ze hun relatie met het dan andere geslacht legaal kunnen voortzetten.⁷⁰ Vaak zouden de autoriteiten daarbij in het vooruitzicht stellen dat wordt afgezien van vervolging wegens vermeende homoseksuele handelingen, indien gekozen wordt voor een dergelijke behandeling.⁷¹ Het beeld dat in interviews met gevluchte homoseksuelen of transseksuelen ontstaat dat psychologen/specialisten er voornamelijk op gericht zouden zijn om deze overheidsvisie zoveel mogelijk te accommoderen⁷², is volgens een vertrouwelijke bron niet correct. De meeste psychologen/specialisten zijn over het algemeen goed opgeleid en weten onderscheid tussen homoseksualiteit en transgender te maken. Sommige behandelaars benaderen de problematiek uit medisch oogpunt, maar het komt ook voor dat behandelaars zich laten leiden door conservatief-religieuze overwegingen of winstbejag.⁷³

⁶⁶ IHRD Rapport Denied Identity: Human Rights Abuses Against Iran's LGBT Community (2013) p. 25-39.

⁶⁷ Vertrouwelijke bron via AAB Iran 2013, p. 46.

⁶⁸ Maatschappelijke afkeur, het optreden hiertegen door de religieuze politie, mainstream sharia interpretaties en artikel 638 Iraanse Strafwet Hoofdstuk 5: <http://www.iranhrdc.org/english/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000351-islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five.html>

⁶⁹ <http://www.worldpolicy.org/transition-iran> en Submission to the United Nations Universal Periodic Review 20th Session of the Working Group on the UPR, October 27 – November 7, 2014, p.4 en 5: <http://iglhr.org/sites/default/files/UPRSubmission.pdf>

⁷⁰ Zoals de BBC op 5 november 2014: <http://www.bbc.com/news/magazine-29832690>. Zie ook <http://www.pinknews.co.uk/2014/06/27/iranian-lesbian-authorities-tried-to-fix-my-sexuality-by-forcing-me-to-have-gender-reassignment-surgery/>.

⁷¹ Heartland Alliance for Human Needs & Human Rights, IRQO and Harvard Law School, The Violations of the Economic, Social and Cultural Rights of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT) Persons in the Islamic Republic of Iran, Shadow Report Submitted to the Committee on Economic, Social and Cultural Rights 50th Session (29 April – 17 May 2013), March 2013. http://www2.ohchr.org/English/bodies/cescr/docs/ngos/JointHeartlandAlliance_IRQO_IHRC_Iran_CESCR50.pdf

⁷² Denied Identity: Human Rights Abuses Against Iran's LGBT Community (2013), p. 40 en <http://www.bbc.com/news/magazine-29832690>, <http://www.worldpolicy.org/transition-iran> en <http://6rang.org/english/2132>

⁷³ <http://www.worldpolicy.org/transition-iran> en vertrouwelijke bron

2.3

Strafwettelijk kader

Homo- of biseksueel (dan wel transgender) zijn, is als zodanig niet strafbaar in Iran, homoseksuele handelingen zijn dat wel.⁷⁴ In de Iraanse strafwet van mei 2013 staan voor het verrichten van homoseksuele handelingen verschillende classificaties met bijbehorende strafmaat beschreven. De belangrijkste zijn *Livat* - sodomie - (artikel 233), *Tafkhiz* (artikel 235), *Mosaheqeh* (artikelen 238 en 239) en 'overige homoseksuele handelingen' (artikel 237). Daarbij wordt bij de strafmaat onder meer onderscheid gemaakt tussen de actieve en passieve partner.⁷⁵

Artikel 233 stelt dat de ontvanger van *Livat* (sodomie) – gehuwd of ongehuwd - de doodstraf opgelegd kan krijgen. Indien de actieve partner is gehuwd dan kan ook hij de doodstraf krijgen. De maximale straf voor ongehuwden is 100 zweepslagen. Mocht de actieve partner geen moslim zijn maar de passieve partner wel dan stelt de eerste zich evengoed bloot aan de doodstraf, gehuwd of niet.

Artikel 235 reguleert de strafbaarheid van seksuele handelingen tussen mannen zonder dat sprake is van sodomie. In geval van *Tafkhiz* wordt geen onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve partners en is de burgerlijke staat irrelevant. De maximale strafoplegging is beperkt tot 100 zweepslagen. Alleen in het geval dat passieve partner een moslim is en de actieve partner niet, is het mogelijk dat (alleen) de actieve partner de doodstraf opgelegd krijgt voor *Tafkhiz*.

Artikel 238 definieert *Mosaheqeh* als seksuele handelingen tussen vrouwen. De strafmaat in artikel 239 is op 100 zweepslagen gesteld waarbij geen onderscheid wordt gemaakt tussen actieve en passieve partners, burgerlijke staat of religie.

Artikel 237 dat op overige homoseksuele handelingen ziet zoals zoenen of onzedige aanrakingen stelt deze strafbaar tussen 31 en 74 zweepslagen voor zowel mannen en vrouwen.

Met uitzondering van homoseksuele handelingen zoals bedoeld in artikel 237, kan bij een vierde veroordeling voor *Livat*, *Tafkhiz*, *Mosaheqeh* of een combinatie hiervan de doodstraf worden opgelegd mits de overtreder voor alle eerdere veroordelingen zweepslagen heeft ontvangen.⁷⁶

2.4

Vervolging

Daadwerkelijke vervolging wegens het plegen van homoseksuele handelingen komt in de praktijk relatief weinig voor omdat deze lastig te bewijzen zijn. Er moeten meerdere ooggetuigen zijn, terwijl op het ten onrechte beschuldigen van sodomie zware straffen staan. Volgens een vertrouwelijke bron is het waarschijnlijk dat de meeste veroordelingen voor *Moharebeh* (vijandigheid jegens God en daardoor tegen de staat) in de praktijk veroordelingen wegens homoseksualiteit zijn.⁷⁷ *Moharebeh* geldt als een ernstige aanklacht waarvoor de doodstraf kan worden opgelegd.⁷⁸ In de verslagperiode werd meerdere malen de doodstraf voor *Moharebeh* uitgesproken

⁷⁴ Vertrouwelijke bron.

⁷⁵ <http://corpus.learningpartnership.org/islamic-penal-code-of-iran-1991-as-amended-2012-selected-provisions-related-to-women-3-book-2-hudud-part-2-offences-punishable-by-hadd> en <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iran0812webwcover.pdf> en <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html>

⁷⁶ IHRDC rapport, Denied Identity: Human Rights Abuses Against Iran's LGBT Community (2013), p. 9-10. Iraanse wetboek van strafrecht op <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000351-islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five.html>

⁷⁷ Vertrouwelijke bron.

⁷⁸ Artikel 282 van de Iraanse Strafwet (2013)

waarbij in de meeste gevallen niet is gespecificeerd welke gedraging tot dit vonnis heeft geleid⁷⁹

Volgens een vertrouwelijke bron die onder rechtsgeleerden en advocaten navraag heeft gedaan, dringen rechters in vooral Teheran er steeds vaker bij advocaten op aan om hun cliënt vooral niet te laten bekennen dat zij zich schuldig zouden hebben gemaakt aan sodomie. Dat geeft rechters de mogelijkheid te concluderen dat er onvoldoende overtuigend bewijs is, waardoor de verdachte vrijuit kan gaan en deze 'ongemakkelijke' zaak kan worden afgesloten.⁸⁰

Vervolging wegens homoseksuele handelingen vindt plaats op basis van de relevante artikelen van het strafwetboek uit 2013 (zie paragraaf 2.2.)⁸¹. Tijdens het verhoor of het strafrechtelijk onderzoek komt het in de praktijk soms voor dat de passieve partner van *livat* (sodomie) de actieve partner van *lavat-be-onf* (verkrachting door sodomie) beschuldigt. In een dergelijk geval kunnen beide partners voor homoseksuele activiteiten ter dood worden veroordeeld. Hoewel het concept *lavat-be-onf* geen onderdeel uitmaakt van de Iraanse strafwet⁸² kan met een beroep op toepassing van artikel 167 van de grondwet (zie ook hierboven) toch veroordeling volgen.

Het is bekend dat in kleinere steden en perifere regio's zwaarder gestraft wordt dan in de grotere steden, vanwege de daar heersende conservatieve moraal. Daarnaast wegen de persoonlijke standpunten van de rechter ten aanzien van dit soort zaken zwaar en varieert de strafoplegging derhalve aanzienlijk. In de meeste zaken vindt geen oplegging van de doodstraf plaats maar wordt volstaan met zweepslagen.⁸³

Daadwerkelijke strafvervolging wegens homoseksualiteit wordt vooral ingesteld vanwege het vermeende gevaar van ondermijning van de maatschappelijke orde. Volgens een vertrouwelijke bron lijkt de vervolging van homo-en biseksuelen eerder gericht op de instandhouding van het maatschappelijk-religieuze ideaalbeeld dan op pogingen om homoseksualiteit uit de Iraanse samenleving te bannen.⁸⁴

De Iraanse autoriteiten zijn zich bewust van de negatieve internationale beeldvorming die grootschalige vervolging of strenge bestraffing in LHBT-zaken met zich meebrengt. Daarom wordt er weinig ruchtbaarheid aan gegeven. Beelden van publiekelijk geëxecuteerde homoseksuelen die toch de wereld overgaan, werden gemaakt in kleinere (provinciale) steden. Daar is de tolerantie minder, en de overweging dat beelden van opgehangen homoseksuelen voor internationale onrust zorgen worden daar minder zorgvuldig gemaakt.⁸⁵

Er zijn geen aanwijzingen dat het bekend raken bij de autoriteiten van de homoseksuele geaardheid van een verdachte tot strafverzwaring bij vervolging voor een algemeen delict leidt. Wel wordt volgens een bron (vermeende) homoseksuele geaardheid bij verhoren en strafrechtelijk onderzoek in vrijwel alle gevallen

⁷⁹ IHRDC Chart of Executions by the Islamic Republic of Iran – 2015: http://www.iranhrdc.org/english/publications/1000000564-ihrdc-chart-of-executions-by-the-islamic-republic-of-iran-2015.html?qclid=CI_p5tm2r8OCFbOatAodcyMAFA

⁸⁰ Vertrouwelijke bron.

⁸¹ <http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html#45>

⁸² http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/docs/ngo/NGO_submission_ELEI_Add.1.pdf en Denied Identity: Human Rights Abuses Against Iran's LGBT Community (2013), p. 22.

⁸³ Vertrouwelijke bron.

⁸⁴ Vertrouwelijke bron.

⁸⁵ Vertrouwelijke bron.

aangegrepen om een bekentenis voor de verdenking van een commuun delict te verkrijgen.⁸⁶

2.5

Internet, sociale media en telefoonverkeer

Zoals gemeld in paragraaf 1.11 wordt het internet- en emailverkeer via vaste en mobiele netwerken door de autoriteiten beheerst en gecensureerd.⁸⁷ Daarnaast geeft een vertrouwelijke bron aan dat de Iraanse autoriteiten tevens alle telefoongesprekken en SMS-verkeer opnemen en voor langere tijd bewaren om eventueel te gebruiken ingeval van een gerechtelijk onderzoek.⁸⁸

Strafrechtelijke vervolging kan plaatsvinden op basis van artikel 957 van de nieuwe Iraanse wet inzake internet en cyberspace. Op basis hiervan is verspreiding via het internet van obscene materiaal strafbaar. Het artikel maakt geen onderscheid tussen hetero- of homoseksuele uitingen. Daarnaast kan strafrechtelijke vervolging plaatsvinden op basis van de anti-pornografiewet uit 2008, meer in het bijzonder de artikelen 3 en 4 daarvan. Op grond van beide wetten kan de strafrechtelijke aanklacht *Mofsed-e-filarz* (verspreiden van corruptie jegens de sociale orde) luiden, waarop maximaal de doodstraf staat. Afhankelijk van de omstandigheden waaronder de verspreiding plaatsvindt, zoals het aantal personen aan wie de materialen ter beschikking zijn gesteld of dat de verspreiding plaatsvond op georganiseerde wijze dan wel met commerciële doeleinden, kunnen de straffen variëren van zes maanden tot twee jaar gevangenisstraf, al dan niet in combinatie met een geldboete van 20 tot 80 miljoen rials (ongeveer 500 tot 2.000 euro).⁸⁹

Naar verluidt passen nogal wat rechters in Iran in dergelijke gevallen nog steeds het niet meer geldende artikel 640 uit de afgeschafte Iraanse strafwet toe. Velen onder hen zouden namelijk niet tevreden zijn over lacunes in de nieuwe wetgeving. Op basis van dit artikel zijn straffen mogelijk van drie maanden tot één jaar, al dan niet in combinatie met een boete van anderhalf tot zes miljoen rials, en/of een maximum van 74 zweepslagen.⁹⁰

Alle internetproviders, ook de private, hebben goedkeuring nodig van het ministerie van *Culture and Islamic Guidance* om te kunnen opereren. VPN (Virtual Private Networks) worden op grote schaal gebruikt om door de autoriteiten geblokkeerde websites te kunnen bekijken. Alleen Iraanse VPN's zijn toegestaan. Deze techniek biedt evenwel geen absolute bescherming om in anonimiteit te kunnen surfen.⁹¹ Anoniem gebruik maken van het internet in Iran is niet mogelijk, zelfs indien gebruik wordt gemaakt van een internetcafé. Internetcafés moeten sinds 2012 identiteitsgegevens opvragen van de klanten, en zijn verplicht desgevraagd informatie over hun klanten aan de overheid te leveren. Ook zijn in de cafés camera's geïnstalleerd en moet, met een bewaarperiode van minimaal 6 maanden, worden bijgehouden welke websites de klanten bezoeken.⁹²

⁸⁶ Vertrouwelijke bron.

⁸⁷ US Department of State, Iran 2013 Human Rights Report, p.23.

⁸⁸ Vertrouwelijke bron.

⁸⁹ US Department of State, Iran 2013 Human Rights Report, p.23 en vertrouwelijke bron.

⁹⁰ <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2014/iran>, p. 5 en p. 13

⁹¹ <http://www.reuters.com/article/2014/12/26/us-iran-internet-censorship-idUSKBN0K40SE20141226> en Reporters Without Borders rapport *Enemies of the Internet*, paragraaf *Technical Solutions* op <http://surveillance.rsf.org/en/iran/>

⁹² Iran heeft meer dan 150 internet service providers (ISP's). Hoewel veel van deze ISP's sinds 2009 zijn geprivatiseerd, blijven de meeste afhankelijk van de overheid. De grootste, Data Communication of Iran (DCI), is eigendom van de Republikeinse Garde. Andere belangrijke ISP's zijn Novinnet, Shatel, Asretelecom, Pardis, Persian-net, Tehrandat, Neda, Askiran en Tavana. Vertrouwelijke bron. *After the Green Movement. Internet controls in Iran*. Open Net Initiative (februari 2013).

Homoseksueel getinte uitingen op het internet, in sociale media of in e-mails, gedaan vanuit het buitenland, kunnen leiden tot strafrechtelijke vervolging (bij terugkeer) in Iran. In de praktijk zal dit vaker gebeuren in publicitair opvallende zaken.⁹³

2.6 **Maatschappelijke positie LHBT's**

De maatschappelijke acceptatie van homoseksualiteit is in de Iraanse samenleving, om religieuze en culturele redenen, laag. In het algemeen is in Iran de maatschappelijke houding ten aanzien van LHBT's 'don't ask, don't tell'.⁹⁴

Homoseksuelen hebben vanwege het sociale stigma meer van hun directe omgeving dan van de autoriteiten te vrezen. Indien familieleden aangifte doen, levert dit weliswaar geen vervolging op, maar wordt het leven van betrokkene ernstig bemoeilijkt zoals het verliezen van werk of het weg worden gestuurd van de universiteit.⁹⁵ Het is voor LHBT's gemakkelijker om in de grote steden onder de radar te blijven en velen verhuizen daarom. De autoriteiten voelen zich volgens een vertrouwelijke bron niet geroepen om LHBT's die zich gediscrimineerd voelen door hun medeburgers, in bescherming te nemen.⁹⁶

De autoriteiten achten homoseksualiteit in het leger ongewenst. Conform het overheidsbeleid worden homoseksuelen in het kader van de dienstplicht met hulp van keuringsartsen buiten het leger gehouden. Het is zelfs een publiek geheim dat sommige heteroseksuele jongens zich als homoseksueel bij de keuringsarts voordoen om afgekeurd te worden voor de militaire dienst. Homoseksuele mannen krijgen dan de aantekening 'geestesziek' op hun militaire kaart. Alleen onder die noemer kan hij vrijstelling van de dienstplicht krijgen, want homoseksualiteit vormt op zichzelf geen grond voor vrijstelling. Deze situatie is voor zover bekend niet veranderd in de verslagperiode.⁹⁷ De dossiers van de keuringsartsen lijken niet actief te worden gedeeld met de opsporingsautoriteiten.⁹⁸ Er kunnen maatschappelijke consequenties kleven aan het beroep op homoseksualiteit, zoals moeilijkheden bij het zoeken van werk omdat men bij sollicitaties de militaire kaart moet tonen.

2.7 **Activisme**

Er zijn voor zover kon worden nagegaan binnen Iran geen maatschappelijke organisaties actief die opkomen voor de rechten van LHBT's. Dergelijke organisaties kunnen in de Iraanse context niet of nauwelijks opereren en al helemaal niet openlijk.⁹⁹ Ngo's die zich met Iraanse LHBT-zaken bezig houden, zijn allen vanuit het buitenland actief.¹⁰⁰ Hoogstens worden (mensenrechten) ngo's in het buitenland met informatie via het internet gevoed door informanten. Deze activiteiten zijn niet zonder risico aangezien de autoriteiten LHBT-activisme als ondermijning van de maatschappelijke orde zien en daar met harde hand tegen optreden.¹⁰¹

⁹³ Vertrouwelijke bron.

⁹⁴ Vertrouwelijke bron.

⁹⁵ <http://www.vocativ.com/culture/lgbt/iran-gay-laws/>

⁹⁶ Vertrouwelijke bron.

⁹⁷ *Iran: We are a buried generation: Discrimination and violence against sexual minorities in Iran*, Human Rights Watch (15 december 2010). *Denied Identity: Human Rights Abuses Against Iran's LGBT Community* (2013), p. 34 en 35.

⁹⁸ Vertrouwelijke bron.

⁹⁹ Vertrouwelijke bron.

¹⁰⁰ Zoals bijvoorbeeld 6rang (6 kleuren, naar de regenboog vlag) die vanuit Canada opereert. <http://6rang.org/>

¹⁰¹ Vertrouwelijke bron.

2.8

Documenten en reizen

LHBT's hebben als regel geen problemen om officiële documenten te krijgen en ondervinden geen hinder bij uitreizen, tenminste, niet als gevolg van hun geaardheid. Als een LHBT eerder in aanraking is gekomen met de autoriteiten dan kan dat wel bij het uitreizen problemen opleveren, zeker als er een strafrechtelijk onderzoek of een strafzaak loopt.¹⁰²

¹⁰² Vertrouwelijke bron.

Bijlage: Overzicht van gedetineerde Christenen in Iran per januari 2014

LIST OF CURRENTLY IMPRISONED CHRISTIANS IN IRAN (AS OF JANUARY 2014)

From Report of Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran

<http://shaheedoniran.org/wp-content/uploads/2014/03/A-HRC-25-61-updated.pdf>

LIST OF CURRENTLY IMPRISONED CHRISTIANS IN IRAN (AS OF JANUARY 2014)									
	NAME	GENDER	DATE OF BIRTH	ARREST DATE	CHARGES	SENTENCE	DATE OF SENTENCING	ACTIVITY	ETHNICITY
1	Rasoul Abdollahi	Male		26-Dec-10	Collusion against the government and evangelism	Three years	Transferred Dec 2, 2013 to serve sentence		
2	Saeed Abedini	Male	1980	26-Sep-12	Assembly and collusion against national security (Clause 610), Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499), Undermining national security (Clause 498)	8 years	27-Jan-13		
3	Sevada Aghasar	Male		21-Aug-13	Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499), Propaganda against the system (Clause 500)				
4	Davoud Alijani	Male		1-May-13			15-Oct-13	Assemblies of God Church	
5	Sedigheh Amirkhani	Female		2-Aug-13				Christian convert	
6	Farshid Modares Aval	Male		10-Jul-13					
7	Mojtaba Baba-Karami	Male		21-Feb-03					
8	Somayeh Bakhtiyari	Female		24-Apr-13				House-churches	
9	Kamyar Barzegar	Male		29-Aug-13				Christian convert	
10	Sahar Barzegar	Female		29-Aug-13				Christian convert	
11	Ahmad Bazyar	Male		24-Dec-13				Christian convert	
12	Mehdi Chaghakaboudi	Male		21-Feb-13					
13	Amir Ebrahimi	Male		29-Aug-13				Christian convert	
14	Parham Farazmand			9-Aug-13					
15	Mohammad Reza Farid	Male		29-May-13				Our Salvation website	
16	Yashar Farzin-No	Male		11-Jul-13					
17	Farshid Fathi	Male	1978	26-Dec-10	Propaganda against the system (Clause 500), Undermining national security (Clause 498)	6 years	Jan-12	Islam Organization	
18	Mona Fazli	Female		9-Aug-13					
19	Ebrahim Firoozi	Male	1985	21-Aug-13	Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499), Propaganda against the system (Clause 500)	1 year			
20	Hamid Reza Ghadiri	Male		29-May-13				Afghan Christian convert	

LIST OF CURRENTLY IMPRISONED CHRISTIANS IN IRAN (AS OF JANUARY 2014)									
	NAME	GENDER	DATE OF BIRTH	ARREST DATE	CHARGES	SENTENCE	DATE OF SENTENCING	ACTIVITY	ETHNICITY
21	Vahid Hakani	Male		8-Feb-12	Assembly and collusion against national security (Clause 610), Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499), Propaganda against the system (Clause 500)	3 years and 8 months			Fars
22	Mohammadreza Hosseini	Male							
23	N/A Hosseini	Male		24-Dec-13				Christian convert	
24	Behnam Irani	Male		Apr-10		1 year and 5 years suspended	Jan-11		
25	Jamshid Jabari			1-Dec-13	Insulting Islam (clause 513)			Journalist/ Blogger	
26	Shahnaz Joyzan	Female		May-13				Assemblies of God Church	
27	Sedigheh Kiani	Female		9-Aug-13					
28	Shahin Lahooti	Male		12-Oct-12					
29	Sahar Mousavi	Female		24-Oct-11				Christian student activist	
30	Maryam Naghesh	Female		15-Jul-13		5 years			
31	Faagheh Nasrollahi	Female		24-Dec-13				Christian convert	
32	Fariba Nazemian	Female		8-Feb-10					Fars
33	Amir-Hossein Nematollahi	Male		24-Dec-13				Christian convert	
34	Mohammad Reza (Kourosh) Partovi	Male		8-Feb-12	Assembly and collusion against national security (Clause 610), Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499), Propaganda against the system (Clause 500)	3 years and 8 months			Fars
35	Mohammad Reza Peymani	Male		2-Aug-13				Christian convert	
36	Mohammad Reza Piri	Male		17-Jul-13					
37	Mahnaz Rafiee	Female		2-Aug-13				Christian convert	
38	Mastaneh Rastegari			24-Dec-13				Christian convert	
39	Saeed Safi	Male		29-May-13				Our Salvation website	
40	Hossein (Estifan) Sakati Aramsari			23-Jul-13					
41	Ronak Samayat	Female		24-Apr-13				House-churches	
42	Sara Sardisrian	Female		9-Aug-13					
43	Mojtaba Seyod Alaaadin Hossaini	Male		Feb-12	Assembly and collusion against national security (Clause 610), Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499)	2 years, 8 months suspended			Fars

LIST OF CURRENTLY IMPRISONED CHRISTIANS IN IRAN (AS OF JANUARY 2014)									
	NAME	GENDER	DATE OF BIRTH	ARREST DATE	CHARGES	SENTENCE	DATE OF SENTENCING	ACTIVITY	ETHNICITY
44	Seyyed Alireza Seyyedian	Male		14-Mar-12	Assembly and collusion against national security (Clause 610), Propaganda against the system (Clause 500)	4 years			
45	Homayoun Shokouhi	Male		7-Feb-13	Assembly and collusion against national security (Clause 610), Membership in organizations that aim to disrupt national security (Clause 499)	3 years and 8 months			
46	Kiavash Sotoudeh			2-Dec-13	Insulting Islam (clause 513)			Journalist/ Blogger	
47	Nasim Zanjani	Female		12-Jul-13					
48	Hamidreza N/A	Male		10-Jul-13				Arrested with Yashar Farzin-No, Mohammad Reza Piri, and Farshid Modares	

3 Bronnenlijst:

3.1 Wetgeving:

Iraanse Grondwet (artikel 167):

http://www.iranhrdc.org/english/english/human-rights-documents/iranian-codes/3017-the-constitution-of-the-islamic-republic-of-iran.html?p=21#.U3tLroF_tdw

Iraanse Strafwet (2013 – boeken 1,2 en 5):

<http://www.iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000455-english-translation-of-books-1-and-2-of-the-new-islamic-penal-code.html#50>

<http://iranhrdc.org/english/human-rights-documents/iranian-codes/1000000351-islamic-penal-code-of-the-islamic-republic-of-iran-book-five.html>

3.2 Websites:

<http://6rang.org/english/2132>

<http://corpus.learningpartnership.org/islamic-penal-code-of-iran-1991-as-amended-2012-selected-provisions-related-to-women-3-book-2-hudud-part-2-offences-punishable-by-hadd>

<http://worldagfellowship.org/>

<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/12/iran-christians-armenians-christmas-rouhani.html#>

<http://www.amar.org.ir>

<http://www.bbc.com/news/magazine-29832690>

<http://www.cbn.com/cbnnews/world/2014/August/Iran-Pastor-Facing-Death-for-Crimes-against-God/>

<http://www.charismanews.com/world/43773-iranian-church-sees-growing-muslim-convert-population-despite-risk-of-death>

<http://www.christiantoday.com/article/christian.pastor.and.two.friends.arrested.in.iran/38704.htm>

<http://www.christiantoday.com/article/iran.persecution.of.christians.as.bad.as.ever.despite.presidents.promises/49742.htm>

<http://www.farsinet.com/churchofiran/>

<http://www.foxnews.com/world/2015/03/16/idaho-boy-pens-heartbreaking-birthday-invitation-to-father-jailed-in-iran/>

http://www.indexmundi.com/iran/demographics_profile.html

<http://www.loc.gov/law/help/apostasy/index.php#iran>

<http://www.minorityrights.org/5109/iran/christians.html>

<http://www.ncr-iran.org/en/news/human-rights/18018-iran-120-arrested-during-raids-at-mixed-gender-party>

http://www.nytimes.com/2014/03/15/opinion/irans-oppressed-christians.html?_r=0

<http://www.pinknews.co.uk/2014/06/27/iranian-lesbian-authorities-tried-to-fix-my-sexuality-by-forcing-me-to-have-gender-reassignment-surgery/>

<http://www.religiousfreedomcoalition.org/2014/12/23/iran-frees-four-evangelical-christians>

<http://www.reuters.com/article/2014/12/26/us-iran-internet-censorship-idUSKBN0K40SE20141226>

<http://www.snipview.com/g/Mofsed-e-filarz>

<http://www.theblaze.com/stories/2014/04/02/u-n-report-details-religious-persecution-in-iran/>

<http://www.theguardian.com/world/iran-blog/2014/may/12/iran-converted-christians-sanctuary-germany-muslim>

<http://www.theway.co.uk/news-9867-persecution-of-christians-in-iran-still-very-high-11-maart-2015>

<http://www.vocativ.com/culture/lgbt/iran-gay-laws/>

<http://www.worldpolicy.org/transition-iran>

http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/docs/ngo/NGO_submission_ELEI_Add.1.pdf

<https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2014/iran>

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ir.html>

<https://www.worldwatchmonitor.org/2013/05/2489177/>

3.3 **Rapporten:**

After the Green Movement. Internet controls in Iran. Open Net Initiative (February 2013)

Foreign and Commonwealth Office (FCO) COI report Iran: Christians and Christian Converts, December 2014

Freedom of Thought Report, 2014, p. 320-322

Heartland Alliance for Human Needs & Human Rights, IRQO and Harvard Law School, The Violations of the Economic, Social and Cultural Rights of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT) Persons in the Islamic Republic of Iran, Shadow Report Submitted to the Committee on Economic, Social and Cultural Rights 50th Session (29 April – 17 May 2013), March 2013: zie

http://www2.ohchr.org/English/bodies/cescr/docs/nqos/JointHeartlandAlliance_IROO_IHRC_Iran_CESCR50.pdf

HRC rapport of the special rapporteur on the situation of human rights in Iran (A/HRC/25/61) van 13 maart 2014.

HRC rapport of the special rapporteur on the situation of human rights in Iran (A/HRC/69/356) van 27 augustus 2014.

Human Rights Watch Report Codifying Repression, an assessment of Iran's new penal code (2012)

IHRDC Chart of Executions by the Islamic Republic of Iran – 2015, zie:

http://www.iranhrdc.org/english/publications/1000000564-ihrc-chart-of-executions-by-the-islamic-republic-of-iran-2015.html?gclid=CI_p5tm2r8QCfBQatAodcyMAFA

IHRDC Rapport Denied Identity: Human Rights Abuses Against Iran's LGBT Community (2013)

International Campaign for Human Rights in Iran, The Cost of Faith (2013)

International Religious Freedom Report for 2011 - Iran, US State Department (30 juli 2012).

International Religious Freedom Report for 2013, US Department of State, 28 July 2014

Iran 2012 International Religious Freedom Report, US Department of State (20 mei 2013);

Iran Country Report on Human Rights Practices for 2013, United States Department of State.

Iran Human Rights Documentation Center (IHRDC): Apostasy in the Islamic Republic of Iran (juli 2014)

Iran: We are a buried generation: Discrimination and violence against sexual minorities in Iran, Human Rights Watch (15 december 2010).

Landinfo Norway, Report Iran Christians and Converts (7 juli 2011)

Reporters Without Borders rapport Enemies of the Internet, paragraaf Technical Solutions op <http://surveillance.rsf.org/en/iran/>

Submission to the United Nations Universal Periodic Review 20th Session of the Working Group on the UPR, October 27 – November 7, 2014: <http://iglhr.org/sites/default/files/UPRSubmission.pdf>

UN to Iran: There are no excuses for denying LGBT people their human rights, Hossein Alizadeh/Cary Alan Johnson (28 november 2011); We are ordered to crush you, Amnesty International (28 februari 2012)

UNHRC Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran 2014

Update on the Situation for Christian Converts in Iran, Danish Immigration Service, Juni 2014